

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

סמ.

עין משפט
נר מצוה

(א) [מאי אכל דקאמר כליזא]
(ב) [ובכורות כ: א] [א] [נלקט]
(ג) [א] [א] [א] [א] [א]
(ד) [א] [א] [א] [א] [א]
(ה) [א] [א] [א] [א] [א]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ח"ל ר"א תא
נפגיה לרשע: (ב) רש"י
ד"ה שוה וכו' וכן
שמעון בן גמליאל טול:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והאמר רב רש
עגלא. ג"כ הרמב"ם מפרש
בהמה מתחלה דל"כ הא
נ"ך לית פסול: [ב] שם
ר' קאמר ר' ג"כ וכתב
הרמב"ם דה"ה דשמואל
דאמר קולן כ"י גמ' ח"י
דוקא כהנ"ג דלית כ"י אכל
הטור מפרש ג"כ עסק
אחר אלא שמהנה מתחלה.
וסמ"ג ג"כ מפרש רש
עגלא וקולן ג"כ עסק
אחר אלא בלחם בטל:
[ג] שם מאן פלג כ"י.
ג"כ פ"י הרמב"ם וטו"ע
ולקן ח"י טול מתחלה
בשל חבירו וכו' הרשב"א
ווי"ש שם רש"י אכל בשם
חוס' כ' דלעולם נטול וכו'
דכריש אמר ראשונה לנטול
החלוקה שניה לפסול:
(ועמ"ש רבינו יוד"ט ס'
קע"ז ס"ק י' וס"ק י"א):
[ד] רש"י ד"ה מותר
שליש כ"י. ג"כ הרמב"ם
מפרש שליש מהר"ח וכתב
לדלו דוקא דלפני עשירות
אכל סמ"ג וס"פ מפרשים
כפירוש: [ה] שם ד"ה
וזי דדי הו וכו' כ"י.
ג"כ משא"כ בשותפין.
סמ"ג וכו' הטור וס"פ
אכל הרמב"ם כתב דלף
בשותפין שאלה מתעסק
הוא כדון עסקא ומ"ש
השתא כ"י מפרש שלקח
בהמות אחדות לעצמו ויש
לו אחרות וכו' ליתן
אלף דבר מועט כדשמואל
וכמש"ל ואכ"כ כ"י וכן
שהוא אריסו ג"כ ח"י ליתן
לו כל ח"ש אמר אינשי
כ"י (ועמ"ש בס"ק י'):
[ו] תוס' ד"ה אלא. דהא
אמרין כ"י. ג"כ הר"ק
ורמב"ם ל"ל הא כלל
כמ"ש הר"ק ורש"י בפרק
נט שפיתו (ועמ"ש רבינו
במ"ז ס' תיב"ג ס"ק ג'):

אי פלגא בהפסד. כלומר פלגא בהפסד דכתב בשטרות הכי קאמר
לחם ירעה רב עילוש יטול תרי תילתי בלגרי ויקבל עליו חצי ההפסד
לחם שכן עמלו במאי דשקיל טפי בלגריא ממה שמגיע לחלק
פלגא דמלוה: **שיטה איתמר.** הכי אמר רב נחמן ר' יהודה ורבי
יוסי זנו ורבין שמעון (א) כולן בשיטה
אחת אמרו דכריש: **מוסר ו'** שלש
בשכר. השם עגל למחצה בשכר
ובהפסד ואמר לו מה שצריך יותר על
שליש דמיו של עכשיו טול בשכר וכל
השאר נחלוק בשוה: **מוסר.** דהא קיבל
עליה מספיק ואע"ג דזימנין לדינא מותר
שליש: **ריש עגלא לפסומא.** המקבל
עגל לפסומו למחצית הראש יטול כולו
לחלקו בשכר עמלו וזמנו והשאר
חולקין בשוה: **מאי לאו דאמר ליה כו'.**
ואשמעינן רב דאי ליכא מותר שלישי
נשקול ריש עגלא: **כי קאמר רב.** הרי
זה מותר אע"ג דזמנין ליכא מותר
שליש: **כגון דאית ליה בהמות.** למקבל
ריש עליו לטרוח לפני בהמותיו ובשכר
בהמה אחת עממה אין טורחו נוסף:
דאמרי אינשי גביל לתורא גביל
לתורי. בלחם טורח שאלה מגביל
סובין ושעורין לפני שור אחד אתה
יכול לגביל לפני שנים: **ויהיב ליה**
לאריסיה. למחצה בשכר והפסד: **אי**
משפספס בהדיא. חילוק נחת חצי
המעוט והיתת שותף צדמה היה
נותן לך אף האליה כולה לחלקך:
פלגיה לאליסיה. כשצדו לחלוק חלק
רבי אלעזר את האליה: **אמר ליה.**
אריסיה: **השאל כמעיקרא נמי לא.**
עכשיו (א) לא תתן הראש כולו כמו
שנתת בראשונה: **וזי ידי הוו.** [ה] וכו'
קבילת עלך פלגא בהפסד הוו זוזי
מלוה גביל: **ואי לא יתבנא לך טפי**
פורסא. אשתכח דקא טרחת בפלגא
פקדון משום פלגא מלוה: **דערסתא**
טפי פורסא. להכניס ולהוציא דאילו
מוון אם הוצרך לקצין או שעורין
קנית לאמנע כדרך שותפין: **לאסויי**
ליה רעיא. מרעה לבהמות שאינו
נריך לקנות בשוק שיש עליו לטרוח
בשכר: **בגורדום.** צדמה דקה. לשון
גדרות אלא (במדבר ג'): **ואם צא**
המקבל לחלוק. בתוך הזמן הזה:
חבירו. בעל הצדמה מעכב עליו:
אכל אינו דומה טיפולה של שנה
הראשונה לטיפולה של שנה אחרת.
שצריכה בשניה למונות מרובים יותר
מן הראשונה: **מאי אכל דקאמר.** כל
שכן דהיינו טעמא דמעכב עליו:
אלא. הכי קאמר לפי שאינו דומה
כו' וכיון דכך מנהג המקבלין חבירו
מעכב עליו. ואני שמעתי איפכא אם
צא בעל הצדמה לחלוק בתוך זמנו
המקבל מעכב עליו לפי שאינו דומה
טיפולה כו' שטיפול שנה ראשונה
קשה משל שניה מפני שהוא דקה
טיפולה מרובה להכניס ולהוציא אכל

אלא שיטה איתמר. אומר ר"ת דמ"מ הלכה כרשב"ג [א] דהא
אמרין (גיטין דף עה). כל מקום ששנה רשב"ג במשנתיו
הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל צדו או לקצין דינר או
ריש עגלא לפסומא ור' שמעון בן גמליאל לא צדי אלא גללים
אמו דלא נפיש טריחא דא ר' יוסי
ב' יהודה אמר לעיל (דף סח): אפילו
צדמות גדולות דסגי בנסיובי
ותומרי דסגר לה כצדוה וגם רבינו
חננאל פירש דכל כי האי גוונא
שנאמר שיטה לית הלכתא כחד
מינייהו אלא כרבי שמעון דאמר
(ס) נותן לו שכרו משלם:
אמר רב מותר שריש בשכר
מותר. וא"ת והא דאמר
צדית הוא דשמא לא ימצא מותר
שליש ורב לית ליה דר' יהודה דשרי
דאמר צדית דאמר לעיל (דף סג).
עושין אמונה צפירות ואין עושין
אמונה צדמים ומשמע לעיל דהיינו
דלא כרבי יהודה ועוד דאפילו לרבי
יהודה לא שרי צדי או מלוה לעשות דא
אחד שלא יהיה צדית ויש לומר דהא
אקילו רבנן משום דשכיחי טובא שהיא
מותר שלישי: **דאמרי אינשי גביל**
לתורא גביל לתורי. וא"ת מהאי
טעמא לשמרי אפילו לית ליה צדמה
לדידיה דהא נריך לטרוח לעצמו
משום פלגא דמלוה וי"ל דלא דמי דאי
לית ליה צדמה לדידיה אין נריך
לטרוח צדמה של שותפות בכל יום
אלא כל אחד יטרח בימיו:
אי משתתפת בהדיא יחייב לך נמי
אליסיה. תימנה למה היא סבורה
כן דהא כי משתתף צדדים נמי
יטול כל הראש ליה הוא כדמתלה
דמתחלה שהיה טורח בכל הצדמה
של ר' אלעזר היה נטול הראש ועכשיו
שטורח לרבי אלעזר רק בחצי צדמה
יטול חצי הראש מחלק רבי אלעזר
ועוד מאי קאמר השתא שותפי אן
והלא גם עתה היתה חלקו של רבי
אלעזר פלגא מלוה ויש לומר
דכשנשתתף עמו היה טורח בחציו
של רבי אלעזר צדמס ועל כן אמרה
יהיב לך נמי אליסיה אחרי שאינך
לוקח מחלקו שום שכר:
כי

שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה מפני ששיניה דקות כמכאן ואילך
נוטל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו רב מנשיא בר גרד שקל מחצה
שלו וחצי מחצה בשל חבירו אחא לקמיה דאביי א"ל [א] כמאן פלג לך ועוד מקום
שנהגו לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לגדל יגדילו הנהו תרי בותאי דעבוד
עסקא בהדי הדדי אויל חד מנייהו פליג זוזי בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה
דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו לשנה
זבון חמרא בהדי הדדי קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה
דרב פפא א"ל כמאן פלג לך א"ל קא חזינא דבתר דידדי קא אתי מר א"ר פפא
כה"ג

טיפול השניה קל וצדמה מרובה וקשיא לי אי טיפולה של שנה קלה משל ראשונה מאי לשון חייב לטפל צד דקמיה רישא משמע דעל כרחו חייב לטפל צד כל הזמן הזה: עד מתי חייב לטפל בולדות. שאף הן נחלקין למחצה שהן שכר והמקבל צא לומר לחלוק אותו מיד שלא לעסוק בחלק שכן שאינו נטול צד כלום: דקה שלשים ובגסה חמשים. כדרך שפרט לך הכתוב בטיפול הכור שחייב ישראל לטפל צד דקה שלשים ובגסה חמשים ואח"כ נותנו לכהן דליף ליה בצדקות (דף כו): מקראי: שניה דקוה. וצריכה לאמה ולאדם הרגיל בכך: מכאן ואילך. יטול המקבל מחצה שלם בשכר חלקו שהרי חציו שלו הן וצדמה השני של חבירו יטול מחצה בשכר שנוטל צדמה מחצית שכר ושכר עמל ומוון ליכא. ואע"ג דחצי אחריות של מחצית חבירו עליו כיון דבעי למיטרע צד משום מחצה שלו שהוא קרן גמור ואינו מלוה (א) וכו' טרח משום ידידיה קא טרח ולא מיחזי כריציתא: מאן פלג לך. מי שם אותה שמה לא נישומית יפה: יגדילו. הולדות עד שיהו גדולים ואינו נטול בשל חבירו כלום: טבי

פ"א מ"י פ"ו מהלכות
שומפין הלכה ב' ופ"ח
שם הלכה א' ועי' בהשגות
ובכסף משנה סמג עשין
פה ולאחין קלג טו"ע י"ד
ס' קעו סעיף ב':
פ"ח ב' מ"י שם פ"ח הלכה
א' סמג שם:
פ"ח ג' ד' ה' מ"י שם ופ"ו
שם הלכה ב' סמג שם
טו"ע שם סעיף ב':
צ' ר' ז' ח' ט' מ"י שם פ"ח
הלכה ד' סמג שם
טו"ע שם סעיף ב':
צ"א י' ב' מ"י שם פ"ה
הלכה ט' סמג שם
טו"ע שם ח"מ ס' קעו סעיף
ז' [וסעיף יח]:

מוסף רש"י
טיפולה. טרחתה (בבבורות
כו). מפני ששיניה
דקות. ואינו יכול לאכול
עצב ואם לא תהא עם האדם
תמות (שם).